

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในชนบท อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในชนบท (นอกเขตเทศบาล) อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา มีทั้งหมด 10 ตำบล 83 หมู่บ้าน มีจำนวนกองทุน 83 กองทุน และมีจำนวนสมาชิกกองทุน 8,188 ครอบครัว

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ถูกสุ่มเลือกมาจากครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในชนบท (นอกเขตเทศบาล) อำเภอลำปาง จังหวัดนครราชสีมา

1.2.1 ขนาดกลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากสูตรความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ตามวิธีของยามานะ (Yamane,1969 อ้างถึงใน บุญธรรมกิจปริดาภิวัตน์ 2521: 41) และให้ค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร = 8,188 คน

e = ค่าความคลาดเคลื่อน = 5%

แทนค่าในสูตร ได้ ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 368

1.2.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยมีวิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1) กำหนดจำนวนกองทุนที่จะเป็นตัวอย่างในแต่ละตำบล
- 2) สุ่มกองทุนหมู่บ้านในแต่ละตำบลให้ครบจำนวนที่ต้องการ
- 3) สุ่มครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่จะเป็นตัวอย่าง ตามจำนวนที่

กำหนด ตามเกณฑ์

เกณฑ์การสุ่มครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในแต่ละตำบล คือ ตำบลที่คำนวณตัวอย่างได้ไม่เกิน 30 ครอบครัว จะสุ่มหากองทุนหมู่บ้านจำนวน 1 กองทุน ตำบลที่คำนวณตัวอย่างได้ตั้งแต่ 31 - 60 ครอบครัว จะสุ่มหากองทุนหมู่บ้านจำนวน 2 กองทุน และตำบลที่คำนวณตัวอย่างได้มากกว่า 60 ครอบครัวขึ้นไป จะสุ่มหากองทุนหมู่บ้านจำนวน 3 กองทุน โดยกระจายจำนวนตัวอย่างของแต่ละกองทุนให้ได้สมาชิกที่ใกล้เคียงกัน รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างวิจัย จำแนกตามตำบลและกองทุนหมู่บ้านในชนบท
อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2548

ลำดับ ที่	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง			
	ชื่อตำบล	จำนวน	จำนวน.	สัดส่วน	หมู่ที่ ถูกสุ่ม	ชื่อกองทุน	จำนวน
		หมู่บ้าน ทั้งหมด	สมาชิก กทบ.	กลุ่มตัวอย่าง ทั้งตำบล		ที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง	กลุ่ม ตัวอย่าง
1	ไม้เรียง	10	1,212	54	2	หนองหาด	27
					7	หนองม่วง	27
2	กะเปียด	5	578	26	2	คลองไซ	26
3	จันดี	5	233	11	1	ท่าสะท้อน	11
4	นาเกลือ	6	455	20	6	ท่ากะไค	20
5	ห้วยปรือ	7	522	22	2	เหนือคลอง	22
6	นาแวง	12	1,115	50	1	คันโพธิ์	25
					7	ทุ่งกระจุค	25
7	ฉวาง	8	992	45	4	หนองบัว	22
					7	ปากน้ำ	23
8	นากะชะ	7	676	31	3	ยูงทอง	15
					7	โคกสมอ	16
9	ไสหร้า	9	858	39	1	สวนจีน	19
					9	เพ็ญมิตร	20
10	ละอาย	14	1,547	70	3	เสลาใต้	23
					7	โคกยาง	23
					11	ไสควนแจ้ง	24
รวม		83	8,188	368	-	-	368

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการศึกษาคำรา
แนวคิดทฤษฎี ผลงานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ มี
ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ นโยบายกองทุน
หมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยรวบรวมและเขียนคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการ
บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในชนบท ซึ่ง
แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

2.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านครอบครัวของตัวแทนครอบครัวสมาชิก
ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพหลัก การรับรู้ถึงคุณค่า
ของกองทุนหมู่บ้าน และสถานภาพการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่
ประเภทครอบครัว ระยะเวลาที่ครอบครัวอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน จำนวนสมาชิกในครอบครัว การการ
เลี้ยงดูในครอบครัว และรายได้ของครอบครัว

2.2.2 ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของครอบครัว
สมาชิก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูล การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วน
ร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2.2.3 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจั
การกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่ ปัญหาอุปสรรค
และข้อเสนอแนะในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ปัญหาอุปสรรคและข้อ
เสนอแนะในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเข้าไปมี
ส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมิน
ผล และปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

2.3 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจากสำนักงานพัฒนาชุมชน
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำความคิดเห็นจากผู้
เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 การทดลองใช้ แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (try - out) กับ ครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ครอบครัว เพื่อทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

2.5 จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดสอบ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง โดยวิธีการสัมภาษณ์ตัวแทนครอบครัวหรือหัวหน้าครอบครัวที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในชนบท อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 368 ครอบครัว ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่กรอกข้อมูลแล้วทั้งหมดจำนวน 368 ฉบับ มาจัดทำคู่มือลงรหัสข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปทำการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านครอบครัวของตัวแทนครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในชนบท โดยการวิเคราะห์หาค่าความถี่ และร้อยละ

4.2 ระดับการมีส่วนร่วม ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในชนบท หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2.1 เกณฑ์การให้คะแนน คำถามแต่ละข้อจัดคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของครอบครัวสมาชิกในชนบท ว่ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอยู่ในระดับใด ซึ่งมีทั้งหมด 4 ตัวเลือก โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว ซึ่งการตอบในแต่ละระดับของการมีส่วนร่วมได้

แปลงเป็นระดับคะแนนโดยใช้มาตรวัดของลิเคอร์ต์ (อ้างในบุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ 2534:130-131) ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

ระดับการมีส่วนร่วม	ระดับการให้คะแนน
มาก	3
ปานกลาง	2
น้อย	1
น้อยที่สุด	0

4.2.2 การแปลงค่าเฉลี่ย แปลผลโดยจำแนกค่าเฉลี่ยออกเป็น 4 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้ช่วงค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของ เบสท์ (Best 1977: 174) กำหนดการแปลงผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การคำนวณช่วงค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ช่วงค่าเฉลี่ย} &= (\text{คะแนนมากที่สุด} - \text{คะแนนน้อยที่สุด}) / \text{จำนวนช่วง} \\ &= (3-0) / 4 \\ &= 0.75\end{aligned}$$

2) การแปลงผลของค่าเฉลี่ย แปลผลเป็นรายด้านของกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดังนี้

- (1) ค่าเฉลี่ย 2.25-3.00 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก
- (2) ค่าเฉลี่ย 1.50-2.24 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
- (3) ค่าเฉลี่ย 0.75-1.49 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย
- (4) ค่าเฉลี่ย 0.00-0.74 คะแนน หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับ น้อยที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของครอบครัวสมาชิก ตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านครอบครัว ของครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในชนบท อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้สถิติอ้างอิงเปรียบเทียบความแตกต่างดังนี้

1) กรณีเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย ด้วยการทดสอบ ที (t - test)

2) กรณีเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ด้วยการทดสอบ เอฟ (F-test)

4.4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของครอบครัวสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน หาค่าความถี่และค่าร้อยละ